

Instytut Pamięci Narodowej - Gdańsk

<https://gdansk.ipn.gov.pl/pl2/aktualnosci/152444,XIII-edycja-akcji-medialno-edukacyjnej-Zapal-znicz-pamieci-24-pazdziernika-2021.html>
07.05.2024, 07:31

Strona posiada nowszą wersję

[Kliknij tutaj, aby przejść dalej](#)

XIII edycja akcji medialno-edukacyjnej „Zapal znicz pamięci” - 24 października 2021

Na Pomorzu Gdańskim będziemy upamiętniać i wspominać ofiary zamordowane w Lesie Szpęgawskim oraz w lasach koło Karpna (pow. Kościerzyna).

Zapal znicz pamięci w miejscach zbrodni dokonanych przez Niemców w ramach operacji „Tannenberg” i „politycznego oczyszczania gruntu” w pierwszych miesiącach II wojny światowej. Uczcij pamięć przedstawicieli polskich warstw przywódczych, którzy zostali zamordowani na terenach II RP wcielonych w 1939 r. do III Rzeszy: w Wielkopolsce,

regionie łódzkim, na Pomorzu Gdańskim, Kujawach i Górnym Śląsku.

Zrób zdjęcie dokumentujące akcję i prześlij je na adres: zapalniczypamieci@ipn.gov.pl.

Operacja „Tannenberg” to kryptonim pierwszej zaplanowanej na masową skalę operacji eksterminacyjnej przeprowadzonej przez Niemców w okresie II wojny światowej. Jej celem było fizyczne wyeliminowanie liderów polskich warstw przywódczych, w większości wpisanych przed wojną na tzw. listy proskrypcyjne. Tylko do końca 1939 r. na terytorium II RP Niemcy wymordowali ok. 55 000 Polaków. Szczególne represje dotknęły polskich obywateli na terenach wcielonych do III Rzeszy, gdzie zginęło 40 000 osób. W Wielkopolsce, w regionie łódzkim, na Pomorzu, Kujawach i Górnym Śląsku, w masowych, publicznych i tajnych egzekucjach życie stracili Powstańcy Wielkopolscy, Śląscy, członkowie Związku Zachodniego, polscy urzędnicy, działacze społeczni, polityczni, nauczyciele, księża, przedstawiciele inteligencji, ziemiaństwa, chłopci i robotnicy. Ponieśli oni śmierć tylko dlatego, że byli Polakami i liderami w swoich środowiskach. Cała operacja skierowana przeciwko polskim warstwom przywódczym odbyła się pod osłoną prowadzonych przez Wehrmacht działań wojennych. Formacją odpowiedzialną za te mordy były w większości specjalne policyjne grupy operacyjne Einstazgruppen, a także niemieckie, paramilitarne formacje Selbstschutzu i Freikorpsy. Jesienią 1939 r. do największych zbrodni doszło m.in. w Lesie Szpęgawskim, Lasach Pałędzko-Zakrzewskich, Lesie Lućmierskim, Chojnickiej Dolinie Śmierci i Lesie Panewnickim.

Poznaj historię ofiar, przeczytaj folder, znajdź miejsce pamięci w swojej okolicy!

Na Pomorzu tradycyjnie będziemy wspominać ofiary zamordowane w Lesie Szpęgawskim. Od 2 września 1939 r. do 21 stycznia 1940 r. Niemcy przeprowadzili tam masowe egzekucje polskiej inteligencji, działaczy społeczno-politycznych oraz osób z zaburzeniami psychicznymi w ramach akcji T4. Szpęgawsk jest jednym z 400 miejsc zbrodni, których Niemcy dokonali jesienią 1939 r. na Pomorzu.

Kolejne wspomnienie będzie dotyczyło osób zamordowanych w lasach koło Karpna pow. Kościerzyna. 15 października Niemcy zatrzymali 50 Polaków w pobliskiej wsi Lipusz. Przetrzymano ich w magazynie Banku Ludowego. Następnego dnia 16 października wyprowadzono ich pod eskortą do pobliskiego lasu. Prawdopodobnie tylko dzięki interwencji dowódcy pododdziału Wehrmachtu śmierci uniknęły 33 osoby. Zamordowano wówczas 17 Polaków, byli wśród nich działacze społeczno-polityczni, członkowie Polskiego Związku Zachodniego, kolejarze. Całością akcji dowodził niemiecki starosta i kierownik NSDAP w Kościerzynie Günther Modrow. Powodem rozstrzelania miał być odwet za rzekomą próbę uszkodzenia przebiegającej w pobliżu linii kolejowej. W zbrodni brali udział członkowie Selbstschutzu, SS, SA, funkcjonariusze żandarmerii i żołnierze Wehrmachtu. 20 października 1939 r. w tym samym miejscu zostały rozstrzelane jeszcze dwie osoby.

Ofiary z 16 października 1939 r.: Franciszek Mazurowski, Walenty Góra, Franciszek Kreft,

Wincenty Szopiński, Władysław Wiśniewski, Jan Etmański, Michał Miszewski, Augustyn Maszka, Franciszek Turzyński, Franciszek Kizewski, Aleksander Głomski, Wiktor Turzyński, Robert Kwandt, Józef Strankowski, Klemens Józefowski, Michał Lemka, Józef Lemka.

Kampania jest wspólnym przedsięwzięciem Oddziałowych Biur Edukacji Narodowej IPN w Poznaniu, Gdańsku, Katowicach, Łodzi, Bydgoszczy oraz Radia Poznań i regionalnych rozgłośni Polskiego Radia. Akcja odbywa się pod Patronatem Honorowym Marszałka Województwa Wielkopolskiego. Patronem medialnym jest portal dzieje.pl. Partnerem akcji jest Muzeum Martyrologii Wielkopolan Fort VII w Poznaniu.

Serdecznie zapraszamy!

